

Naša Sloga izlazi svaki
16 dan mjeseca i stoji s
poštarijom za cijelu godinu
2 for. a za kmeta 1 for.;
razmierno za pol god. 1 f.
a za kmeta 50 novč. Izvan
carovino ríše poštarina. Po-
jedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

Oglasi se primaju po na-
radnoj cjeni. Pisma neka se
salju platjene poštarine.

Nepodpisani se dopisi ne-
upotrebljavaju. Dopisi se ne-
vraćaju. Uredništvo i Od-
pravništvo nalaze se *Via*
S. Francesco N.º 4, piano I.

„Sigom rastu male stvari, a nesloga sve pokrvari.“ *Nar. Post.*

Godina VII.

U Trstu 12. Oktobra 1876.

Broj 20.

BRAĆO ISTRANI!

Ozbiljna je stvar, o kojoj Vam imamo danas govoriti, zato smo evo našim listom za dva dana i podranili. Strah nas je, da je i to prekasno, al je ipak još uvijek na dobu, ako nas budete htjeli i ovaj put slušati, kao što ste to dosad svaki put učinili, kad smo Vam koju za Vašu korist rekli. Evo o čem se radi.

Na 29 tekućega mjeseca oktobra ste pozvani, da svaki u svojem izbornom kotaru izaberete one ljude, koji zelite da Vas zastupaju u novom porečkom saboru.

Saborski se zastupnici, kako znate, biraju na šest godina. Toga radi oni ljudi, koje ste bili izabrali pred šestini ljeti, prestali su po zakonu biti Vašimi zastupnici, pak je evo došlo vrijeme, da izaberete druge. Pred šestini ljeti ovom istom prigodom smo Vam bili rekli, da je dan izborah najljepši dan za svakoga pravoga državljana iliti uda države, jer da on u taj dan dieli carstvo sa svojim carem. Država nemože biti bez zakonah i gospodarstva, a naš Car neće da sam zakone kroji ni da sam gospodari, nego da mu to pomaže puk, da bude svim pravo. A to mu puk pomaže kroz svoje zastupnike, koji u saboru stvaraju zakone, a Car jih samo potvrđuje. Što dakle sjede u saboru bolji i pametniji zastupnici, to su bolji i pametniji zemaljski zakoni; pa tim u zemlji bolje i pravednije gospodarstvo, te veće i trajnije blagostanje i zadovoljstvo. Kako dakle vidite, Car u dan izbora stavlja Vašu sreću u Vaše vlastite ruke, da Vam bude bolje il gore, kako već izaberete bolje il gore zastupnike.

Kako je i pravo, zakon naredjuje, da bude u saboru zastupan svaki stališ, pa i kmetski. U saborih sjedi vise il manje zastupnikah po većem il manjem broju pučanstva. U našem porečkom sjede 33, od kojih 3 zastupaju crkvu, naime biskupi tršćanski, porečki i krčki, onda 2 trgovce, 5 velike posjednike, 11 istranska tržišća i gradove, a naposljedku 12 istranske poljodjelce i težake. Vi dakle, Braćo, imate pravo izabrati te poslati u Poreč dvanaest zastupnikah, da Vas tamo zagovaraju i brane. Ljep je to broj, kad biste se znali, kako valja, okoristiti tim svojim pravom. A da Vam to bude laglje, evo Vam nekoja razjašnjenja, bez kojih se ne biste mogli ni maknuti.

Sva Istra je razdieljena na šest kmetskih birališćah iliti izbornih kotarah. Svako od tih birališćah bira dva zastupnika iliti poslanika. Ta birališća jesu: 1. u **Kopru**, gdje biraju izbornici vanjskih obćinah političkog kotara (distreta) *koparskog, piranskog i bužetskog*; 2. u **Poreču**, gdje biraju izbornici vanjskih obćinah političkog kotara *porečkog, buljskog i motovunskog*; 3. u **Vodnjanu**, gdje biraju izbornici vanjskih obćinah političkog kotara *vodnjanskog, pulskog i rovinskog*; 4. u **Pazinu**, gdje biraju izbornici vanjskih obćinah političkog kotara *voloskog i novogradskog*; 6. u **Krku**, gdje biraju izbornici vanjskih obćinah političkog kotara *krčkog, creskog i lošinjskog*. To je bilo vriedno za to spomenuti, da na 29 oktobra znadu izbornici kamo iti, kao takodjer da nezakasne oni, koji stanuju daleko od svojeg izbornog kotara. A šta su ti izbornici?

To već Vi morate svi dobro znati, jer je ovo sesti put, što birate svoje poslanike u porečki sabor, a pred trimi godinama, kad ste ono birali svoje poslanike u bečko carevinsko vieće, smo vam bili to i mi dosta razumljivo razjasnili i rztumačili. To su naime oni ljudi, koje biraju obćinari, da idu na birališće, pa da mjesto njih izaberu ugovorene zastupnike. Kako dakle vidite, svu skrb treba postaviti u izbor izbornikah (fiducijari), jer u njih sve stoji. Toga radi, gdje jih još niste izabrali, gledajte, da budu to pametni, pošteni i nepodmitljivi ljudi. Šarenjakah nebirajte nikako za izbornike, jer oni negledaju Vašu nego svoju korist, koja stoji u tom, da im Vi dovieka služite i robujete u neukosti i ubožtvu. Birajte dakle samo one ljude, za koje znate da će izabrati za Vaše poslanike takove muže, kojim leži na srdeu Vaša sreća i Vaše blagostanje. To budi rečeno Braći biračem; a sad slušajte Vi, Braćo izbornici!

Već puti se dogodi, da birači u učine po duši svoju dužnost, a zemaljski poslanici nisu ipak oni, koje puk zeli. Tko je tomu kriv? Tomu su krivi izbornici, koji il neidu na birališće, il nisu složni u glasovanju, il se pak dadu podmititi, nagovoriti i prevariti od takovih ljudi, koji bi naš narod utopili u zlici vode, da mogu.

IZBORNICI!

Bilo je već više puti rečeno, da mi Istrani za se nemarimo i da neznamo, da li smo mužko il zensko. Zasto? Jer da nas prigodom izborah u porečki sabor uvijek nadvladaju naši protivnici. Tu sramotu treba, da sbrisemo s našega lica, pak da ovaj put pošljemo u Poreč druge i drugače ljude, nego li smo jih pošljali dosad. A da to bude, stoji jedino u Vas, kojim je vas istranski puk povjerio svoju čast i svoje poštenje. Na 29 oktobra nemoj dakle nijedan od

Vas ostati kod kuće, nego idi na birališće kao blagdanjski dan u crkvi. Na birališću spomenite se, da ste braća, onda da složna braća pjevaju, a nesložna plaču; pa složno kao braća glasujte svi za jedne ter iste zastupnike. Recite muški svi, ovako ćemo da bude i kako rećete, onako nek ostane. A proklet bio svaki od Vas, koji bi se dao podmititi i odepiti od svoje braće, pa glasovao za druge zastupnike, a ne za one, za koje se dogovorite. A ovo kakove zastupnike imate izabrati.

Prije svega neizaberite nikoga, koji nije pravi istiniti kršćan dušom i telom, jer taj Vas neljubi. Onda neizaberite nikoga, koji mrzi na Vaš materinski jezik, jer taj Vas gleda zatrti. Naposljedku, neizaberite nikoga, za koga podpuno neznate, da je vjeran caru i domovini, jer takov ne samo da Vam nebi htio, nego nebi ni mogao koristiti. U ostalom neprethirajte mnogo, nego izaberete svakoga drugoga čovjeka, samo da je pošten, nemareć, da li je Slaven, Talijan ili Niemac, da li pop ili cesarski plaćnik, da li knez ili gospodin. A da se na vrijeme dogovorite i složite, slusajte i poslušajte one ljude, na koje Vaši protivnici mrze: a to Vam je lahko doznati, ako ikoliko svijet poznate. Svjetujte se s Vašimi duhovnim pastiri: oni će Vas htjeti i umjeti na pravi put staviti.

BRAĆO ISTRANI!

Eto, što smo Vam u kratko imali reći u ime 29. Oktobra, kad ćete bit opet pozvani, da izaberete za drugih šest godinali svoje poslanike u porečki sabor, gdje se radi i o vašoj koži isto onako, kao o građanskoj i bogataškoj. Draga Braćo, ako ikada, ovaj Vas put zaklinjemo svim, što imate najmilijega na svijetu, da se neoglušite na naš braćinski svjet. Spomenite se, da Vi u svoj Istri nimate drugoga prijatelja nego nas i one, koji s nami jednako misle; pa ako neslušate nas i njih, koga ćete onda slušati? Ufamo se, da ćemo se prije izborah još jedan put viditi.

UREDNIČTVO „NAŠE SLOGE.“

Razgovor pred izbori

med Antonom, Lukom i Markom. *)

- Lu.* Kako je, Antone?
- Ant.* Zlo po nas, koji smo ubogi, jer stvari na svijetu idu uvijek, kako hote gospoda, koji zakone kroje i zapoviedaju.
- Lu.* Ti se varaš, moj pobratime, pogodio biš bio, da si rekao, da je puk onaj, koji čini zakone.
- Ant.* Kako možeš reći, da puk čini zakone? — kad bi tako bilo, nebi se doisto plaćali toliki davki ili štibre, a još manje toliki adicijoni.
- Lu.* Ipak budi uvjeren, tako je; puk ho izbira svoje deputate i šalje je u Sabor, ili u Parlament, a oni u ime puka zakone kroje; zato ako koji zakoni nisu puku po volji, neka krivi sam sebe, jer neće da izbira prave deputate.
- Ant.* Ja nisam nikad išao glasovati (votat), nit sam nakan ići sada za izbore na Sabor.
- Lu.* Uprav tim griješ mnog. Puk već po navadi pusti, da sve izbore obave tri četiri lisjaci, ili se pak dade od njih prevariti, a malo zatim proklinje zakone i tko je je stvorio, dočim bi imao proklinjati svoju nemarnost i svoju ludost.
- Ant.* Što nam je dakle učiniti?
- Lu.* Svim nam je poč glasovati, i glasovati jedino za ljude poštenjake, koji ljube puk i za njega drže.
- Ant.* Mi smo uvijek mislili, da su izbori šala i gubitak vremena, pak zato nismo za nje ni marili.
- Lu.* Šala izbori!... Oni su najozbiljnija i najvažnija stvar za puk. Ako puk želi, da se njim dobro vlada, neka izabere za deputate prave ljude.
- Ant.* Kako to, nevlada li s nami Cesar!
- Lu.* Negda je da vladao s nami Cesar po zakonih, koje bi on sam učinio; al otkad imamo ustav ili konstituciju, puk je onaj koji čini zakone, Cesar je potvrdi i po njih vlada. Zato izbori nisu za drugo, nego da puk u njih izabere ljude, u koje ima pravo povjerenje, pak da jih pošlje u Parlament, ili u Sabor kao deputate. Ako dakle puk želi imati dobre zakone, nek si izabere dobre deputate!
- Ant.* Lahko je reći: izaberite si dobre deputate, al kako da ispoznamo i najdemo takove?
- Lu.* Dajte se u tom naputiti od poštenih ljudi, koji poznaju bolje od vas, tko je kakov.
- Mar.* Ter imamo dosti odvjetnikah ili advokatah ovi vriede, da budu naši deputati.
- Lu.* Baš u tom se varate, moj dragi! Vi mislite, da su advokati već radi toga vriedni da budu deputati, što su advokati; a nepomnjite ništa, da puk u izboru svojih deputatah nesmije mariti za ičiju čast ni slavu, nego jedino za svoju korist. Zato nije istina, da nekoi vriede da budu deputati, iz uzroka,

jer su doktori. Dapače ja vam velju, da bi stvari na svijetu mnogo bolje hodile, da nije toliko doktorstva.

Mar. Ja sam htio reći o advokatih, kojih je liepota slušati kad govore.

Lu. Baš zato, jer advokati preveć govore, jako su malo sposobni da dobro vladaju. Ako vi mislite, da jedan dobar govornik vriedi bit izabran za deputata, tada biste imao takodjer dati vaš glas onim blebetašem i čarlatanom, što no ljudem po placah vade zube i prodavaju lieke za svaku bolest. Oni znaju dobro govoriti; dajte dakle, imeujte nje za deputate!

Ant. Kad se dobro napijem, i ja znam moju reći i leti mi jezik. Mogao bi dakle i ja biti za deputata.

Lu. Pustite šalu na stran i uvjerite se, da i vi i svaki pošten čovjek, koji ima soli u glavi, može biti dobar deputat.

Mar. A ja tvrdim, da su advokati kao rodjeni i stvoreni za to, da budu deputati; za njih samih će ja kao uvijek, tako i sad dati svoj glas.

Lu. Glasujte slobodno za koga vam drago, nu ja vam i opet ponavljam, da advokati su uvijek najmanje sposobni da dobro vladaju. Pa ako želite, da vam to dokažem, čujte me! Glasoviti talijan Gioberti, čovjek vele slobodouman, govoreć o advokatih, reče ovako: „Lahkoća u govoru i sklonost na javna prepiranja, kojim se advokati svojim govorenjem privade, paje im nekakvo gospodarstvo u skupšćinah; odtud pako pride da se gubi vrijeme u nekoristnom govorkanju, da se zanašaju važne odluke, da se pazi više na vanjsko lice nego li na jezgru stvarih, da se množe uvjeti.“ Fidirik pako II., kralj pruski, govoraše: „Kad' bi ja htio upropastiti koju pokrajinu, izručio bi ju, da njom vladaju ili filosofi, ili advokati.“

Mar. Ipak je ugodno slušati, kad koji advokat onako liepo govori!

Lu. Al nije ugodno dati se od njega upropastiti i još k tomu dobro ga platiti za njegovo blebetanje! Kad bi advokati htjeli zadovoljiti svojoj želji i blebetati, bilo ma i do sudnjeg dneva bez tegote ili štode puka, ja nebi proti tomu njihovu bjesnilu kao ni proti tvojoj ugodnosti ni rieči rekao; al promišljajuć, da ta njihova i tvoja ugodnost stoji puka toliko žuljih, da se vrijeme gubi u nekoristnom govorkanju, kao veli spomenuti Gioberti, da se upropastjuju narodi, kako dodaje Fidirik II., — nećete mi prigovoriti, ako rečem, da takovo ugadenje postaje pravo razbojstvo.

Ant. Ja borne trošim dosti sapuna i za malo novčićah pomladjujem onog, koji dojde k meni, da ga obrijem; a advokati netroše nego nešto sape i našim nas još troškom naruže.

Lu. Zato nam treba skrbiti, da jih neimamo od potrebe, a osobito da neizručimo u njihove ruke naše stvari, kako bi htio Marko.

Mar. Ja ipak poznam avokatah, koji su poštenu.

Lu. Ja netajim, da ima med advokati i poštenih ljudi, nu velim, da se i oni po svojem stališu navade, kako veli Gioberti, gubiti vrijeme u nekoristnom govorkanju, zanašati važne odluke, paziti više na formalnost, nego li na jezgru stvarih. A

ako se o tom želite osvjedočiti, odprite samo spise (pisma) našega porečkoga sabora, u njih se, akoprem je nitko nečita, veoma dobro opisuju stvari i ljudi naše pokrajine. U njih ćete naći, da je u četvrtom saborovanju god. 1870. med 27 deputatah bilo 11 advokatah i 4 drugih doktorah. Il vam se morda nećini preveć doktorstva u toli mañenom saboru? Pa izračunajmo jošte samo na debelo vrijeme, koje su ta gospoda izgubila u nekoristnom govorkanju, što je za nas baš važna stvar. Jurve u početku govora, kojim otvori sabor predsjednik doktor Franjo vitez Vidulić o prvog sjednici od dne 20. augusta 1870 poslje navadnog uvoda, vidit ćemo, da se je on kao pravi vitez mućio rogoboriti proti Rimu, proti obćeuomu crkvenomu saboru, proti neprevarljivosti papinskoj itd. itd. A recite mi iskreno, od svega toga govorkanja, koja i kolika bje korist našoj pokrajini? Je li se g. Vidulić, govoreć proti Rimu, bavio pravom našom koristju i je li tako izrazio naše prave želje? Nije doisto! A za to svim pravom možemo reći, da je ono njegovo blebetanje bilo vrijeme izgubljeno na škodu onih, koji plaćaju davke.

Mar. Bit će tako, al što mislite, da može koštati govor od morda par minutah?

Lu. Što? Ućinit ću vam odmah račun! Saborski troškovi godine 1870. stajali su 4,802 for. 69 nvč.; sabor je one godine držao 7 sjednicah, koje su sve ukupno trajale 14 urah i pol. Po tom računu na svaki minut pride trošak od 5 for. 52 nvč. Postavimo dakle, da onim govorom bjehu izgubljena samo dva minuta, izgubilo se je 11 for. i 4 nvč., uzetih sve novčić po novčić iz džopa od sto i deset poreznikah, koji plaćaju po 1 for. davka, dakle od najubožijih. Je li vam se to malo čini?

Ant. Moj brate, ti si nam dokazao, kako se troše forinte na minut i stotine na uru, a nam je tužnim djelat ciel dan, i još nedobijemo 1 for.

Lu. Još mi je nešto dodati, da dovršim započeti govor o Saboru od g. 1870. U 7. i zadnjoj sjednici od dne 20. augusta 1870 bjehu izabrani dva deputata za carevinsko vieće, te jedan od njih, bje uprav presjednik doktor Vidulić, koji tom prigodom izusti smiesan govor. I doisto napomenuvši najprije pouzdanje, što mu je tim izkazao Sabor, baš laskavo izjavi, da mu je teško primiti tu poslaničku čast, „I to ne samo da uzmogne, kako se pristoji, zastupati Istru na carevinskom vieću, nego mnogo više, jer buduće on zemaljski kapetan, kao takov imao bi biti u neprekidnom doticaju i s Juntom i s istarskim pukom, ako se želi, da se pokrajina dobro i uspješno upravlja.“

Mar. Meni se čini, da je sve to jako dobro rećeno i da se tomu nemože ništa prigovoriti!

Lu. O da, rećeno je izvrstno, al čujte još i ostale, što je mnogo ljepše. On napredova svoj govor veleć: da akoprem on nedvoji, da se može pouzdati na ude slavne Junte, ipak da u isto doba pozna, da nije pravo da otegoti njihov položaj, odmićuć se radu i bremenu, koje je on rad s njimi nositi i djeliti. Drugimi besjedami htio je g. Vidulić reći ovako: da se uzmogne pokrajinom dobro upravljati, ima nas četvorica dobro plaćenih, ja naime zemaljski kapetan sa tri tisuće forinti na godinu, i tri asesori svaki sa 1600 for. na godinu. Radi toga mi je reći, da nije pravo, da asesori djelaju za mene, il pa da pokrajina, koja me plaća, trpi, a ja da idem u Beć za poslanika priijimajuć za to još drugu plaću. Bolje neg ovako nije mogao govoriti! Nego na podlogu dosad rećena, g. Vidulić izvadi ovaj čudan zaključak: „ja dakle primam učinjeno imenovanje u nadi, da će sadanje zasjedanje carevinskog vieća biti kratko, te uvjetom da će slavni Sabor u budućem zasjedanju dobrostivo primiti moju odreku od te službe i izabrati koga drugoga mjesto mene, da zastupa pokrajinu na carevinskom vieću, a ja da tako budem mogao vršiti teške dužnosti, koje mi bjehu naložene kao zemaljskom kapetanu.“ Bi li se moglo što boljega i pravednijega želiti?

Mar. Ne doisto, al što ste htio reći?

Lu. Htio sam reći, da kao što nitko nije pitao gospodina Vidulića, da daje račun o njegovih stvarih i njegovih budućih odlukah, mogao je prištediti vas taj govor i negubiti vrijemea u nekoristnom govorkanju.

Mar. A zašto to?

Lu. Zašto govor je bio liep, al ne ozbiljan, jer kad je g. Vidulić u E. sjednici od dne 12. Oktobra 1871, opet bio izabran za poslanika u carevinsko vieće, primio je svoje imenovanje.

Mar. A gdje bi se u Istri našlo boljeg poslanika?

Lu. Ja sad neščem, tko bi bio bolji il hudji poslanik od njega, nego samo velim, da ako ga je bilo volja biti poslanikom, mogao je prištediti tolike izjave i prigovore, o kojih ga nije nitko što pitao i koje, ako se pomisli, na ono što je učinio, neimaju, da nerećem što drugo, nikakve vriednosti. Poradi toga mi je reći, da i ovaj govor bio je nekoristan i vrijeme izgubljeno, pa bilo da je trajao ma i samo tri minuta, koštao

je 16 for. 56 nvč., radi kojih bjehu oglobljeni 165 poreznikah, što plaćaju 1 for. davka.

Mar. Čini mi se, da vi idete preveć na tanko!

Lu. Neide se nikad na tanko, kad se radi o tudjoj kesi. Pa ako vam je drago ćuti što debljega, zadovoljiti ću vas odmah, napriedujuć još uvijek o godini 1870. U 2. sjednici od dne 21. augusta, Junta je predložila dar od 200 for. gosp. Kreinu e. k. živinaru kao nagradu knjige, što je ovaj napisao o bolestih domaće živine. Jedva bje započeo o tom govor, advokati i poluadvokati nahrupe dvimi predložj preinaćenimi trojimi dodateci. Predsjednik svom svojom vještinom jedva uzuiogae urediti sve te predloge i dodatke, da je predstavi Saboru na glasovauje, a kad tamo i predložj i dodateci svi jedan za drugim propadoše.

Mar. Al se tako prištedi nagrada od 200 for.

Lu. Prištedi se, da, nagrada stvari, koja bi bila mogla biti koristna pokrajini, i da se to učini dosti bi bilo par minutah, doćim se je potratilo skoro tri četvrti ure razpolaganjem predlogah i dodatkah, koji se nisu htjeli primiti. Raćunajuć pako da svaka ura košta for. 331 nvč. 20, ovi su tri četvrti ure koštali for. 248 nvč. 40, radi kojih imali su se esekutirali 496 poreznikah, koji plaćaju 5 for. štibre na godinu.

Ant. Oh, oh! to su liepe stvari!

Lu. Jesu, da, al smo jedva na početku, zato čujte još ovu, pak sam dovršio. U sjednici 27. oktobra 1869. Sabor je bio odlučio, da će ustanoviti za pokrajinu jedan poljodjelski učitelj, uvjetom, da taj učitelj bude znao i hrvatski. Jer su pako prosili za to mjesto samo dva talijanska učitelja, nije sledilo imenovanje. Godine 1870. opet se je poveo govor o putujućem učitelju i bje predloženo, da se u imenovanju nebi imalo paziti, zna li nezna li hrvatski. Stovani Grubiša, Rubeša i Marot valjanimi dokazi dokazaše da to nesmie biti i da se treba držati odluke od 27. oktobra 1870., a navlastito Grubiša dokaza, da takov učitelj nebi bio do nikakve koristi. Ipak većina, te jest veći broj deputatah, predobi. Nakon svega toga govorkanja i prepiranja, putujućeg učitelja nije nikad nitko vidio, niti se već o njem što govorilo. A radi te stvari osim izgubljena vremena godine 1869. izgubilo se je godine 1870. dvie ure i pol u razpravah i odlukah, koje nisu imale nikakva uspjeha, i ubogi je puk za te dvie ure i pol izgubljen, platio 828 for. adiconala. Ako bi se pako htjelo sakupiti napomenute troškove izgubljene godine 1870. u nekoristnom razgovaranju, izašla bi liepa svota od 1104 forinta!

Kako da čuvamo vino u baćvi.

Tko je igda rabio sumpor pri gotovljenju vina, taj se za stalno nije pokajao niti za trošak, nit za vrijeme, što je uložio u tu radnju. Izbilja, ako mi užgemo u baćvi komadić sumpora, vidit ćemo kako se iz njega razvija nekakav plin (gas), koji priedi da se ne izleže u baćvi kakva bila gamad, koja bi mogla biti uzrokom pokvarenju vina. Ovaj plin ima jošte to svojstvo, da prelasno promieni boja ustrojnih tvarih; a kad se raztopi u vrijućoj tekućini, zaustavi njezino vrienje, paće nedopušta da se ono opeta pojavi.

Taman zato što sumpor pospješuje i obustavlja svako dalje vrienje, on se rabi pri protakanju svakoga vina, a osobito pri gotovljenju vinah sladkih i plemenitih, kao takodjer i kad hoćemo da šaljemo vino u koje drugo podalje mjesto: sve u jednu, kad želimo, da nam se vino nepromieni ni u čem.

Premda je sumpor toliko zaslužan, treba ipak da s njim oprezno postupamo, pa da ga rabimo u pravo vrijeme, jer bi inače lasno mogao naškoditi.

Ako ti metneš, n. p. skoro pretoćeno vino, u zasamporenu baćvu, tim ćeš zapriediti dalje vrienje, ali treba da ti vino svakako vrije nekoliko danah izza pretakanja.

Sumpori dakle baćvu, kad si nakanio držati tvoje vino za daže vremena u konobi; a sumpori ju baš onda, kada hoćeš da ga pretoćis po drugi put.

Evo pak kako ćeš pripravljati i zeći sumpor.

Raztopi u jednoj čistoj posudi čista sumpora; ali gledaj da ti ne pocrni pri vatri. Uzmi onda nekoliko odugućkih platnenih strukah, pak ih umoči u raztopljeni sumpor, tako da ostane jednako sumpora na obe strane platua; pa to sve stavi neka ti se najprie osuši. Kada pak hoćeš da zasumporiš baćvu, uzmi jedan komadić onog sumpora, pa ga spuši u jednoj željeznoj zličici, kroz gornji otvor u baćvu.

Ta zličica dakako valja da bude utvrđena na jednoj niti, a da na kraju te niti bude jedan čep, onoliko širok, koliko je široka školja od baćve.

Kad je vino pretoćeno, ono vrije za nekoliko danah pa se onda to vrienje samo po sebi zaustavi. Tim vrienjem izhlapi nešto.

vina, pa zato treba nadopuniti bačvu i začepiti ju tako da u nju ne ulazi zrak.

To izhlapljivanje vina traje, premda u maloj mjeri za duže vremena. Treba dakle — ponajviše prvih mjesecih — nadoliti svaki drugi dan toliko vina, da ne ostane u bačvi ništa zraka.

Čim nastane zima, vino dalje nevrje, i tako se taloži svako trunje. U prosincu se obavi prvo pretakanje, da se tim vino ukloni od svake nečistoće utaložene na dan bačve. U sječnju, veljači i ožujku vino opet ponešto vrje, ali to posve potihlo. S ovakvim tihim vrienjem talože se preostale nečistoće, koje, ako se vino ne pretoči, opet se podignu, pa ga razmute. U drugoj polovici ožujka treba obaviti drugo pretakanje.

Ako ti ostane vino za drugu godinu, onda, ako si ga i u listopadu prve godine po treći put pretočio, netreba da ga pretočiš nego samo jedan put, a to u prosincu.

Pretoči vino, kad je vedro nebo i suho vrijeme, a ne gledaj da li je četvrtak ili petak.

Svako vino treba da se barem jedan put umjetno izbistri. Bielo se vino izbistri pri prvom pretakanju, da se tim odmah odstrani svaka tvar što u njem pliva, i što bi vremenom mogla postati prvim uzrokom pokvarenja. Kada pak hoćeš da metneš vino u staklenice, onda treba da ga izbistriš i dva i tri puta.

Vino se bistri bjelancem od jaja ili morunovim mjehurom (colla di pesce).

Da ga pako izbistriš morunovim mjehurom iliti kljijom od ribe, evo kako ti treba postupati. Za svaki ektolitar vina uzmi 5-8 gramah tog mjehura. Metni ga u jednu posudu, u kojoj da bude toliko vode koliko je potrebno da u njoj može plivati; pa to sve pristavi k vatri. Poslic jednoga sata mjehur se nadme, a ti ga onda odmakni, pa ga izreži na kriške. Približi opeta k vatri, ali u drugoj vodi, držeći ga blizu vatre za jedan sat, pa ga onda metni u mlačno mjesto, gdje će ti postati kljiveinom. Pridodaj za tim hladne vode, pa onda postupaj kô što se čini i s bjelancem od jaja.

O mrvljenju ili drobljenju zemlje.

Jedan izmedju najpoglavljivih uvjeta plodovitosti zemlje jest da ona bude dobro razdrobljena.

Zemlja dobro razdrobljena, jest lagana i nije preveć spojna. Pjeskovita zemlja jest najlaglja i najmanje spojna.

Zemlja se razdrobi pomoću pluga, lopate i drugih poljodjelskih orudjah: ovakvim se orudjem povećava zemlji prihod.

Nitko ne sije u neizoranu zemlju, jer je uvjeren da bi uzalud uložio trud i trošak, ali svak ne zna, kako se zemlji oranjem prihod povećava. Da to uzmognemo razumjeti, mislimo malo, u kojem se odnošaju nalazi biljka sa zemljom.

Evo vam ovdje komad zemlje dobro izorane, dobro razdrobljene, te kukuruzom posijane. Već eto sjeme počimalje klicati, tjera naime nekoliko malešnih žilah. Te su žile posve tanke i nježne. Jedne probijaju iz jednoga kraja zrna pa proviruju na polje; druge se zadubljuju u zemlju. Iz prvih će postati stabljike, iz drugih korienčići. Naravska je stvar da će se korienčići tim bolje razvijati čim zemlja bude mekša, a to stoga, što kad je zemlja meka, bolje u nju prodiru sunčani traci, zrak, kiša i svjetlost. Ove su stvari toliko potrebite klicanju sjemena, koliko samo sjeme.

Oranjem zemlja postaje šupljikava, i spužvasta tako, da se u dobro izoranu zemljištu nalazi mnogo šupljina, a te šupljine jesu pune vode i zraka. Na taj se način voda i zrak nalaze u doticaju s bilinskom hranom. Ova se hrana pretvara tako, da postaje sposobna, da ju male bilinske žile mogu usisati i usvojiti. Osim što voda i zrak raztapaju bilinsku hranu, u njih uvijek, kad se sa zemljom miešaju, ima mnogo stvari, koje služe bilinam za hranu.

Kad ste vi dakle izorali jeseni vašu zemlju, vi ste ju na pō pognojili; jer zrak i vlaga, što sa zemljom smiešate, rastvorit će mnoge hranive čestice tako, da kad se bilina u pramaljeću počme bujno razvijati, ona će imati gotove hrane, a to samo usljed jesenskog oranja.

Vi znate, da se biline hrane svojim žilami; pa znate i tko kako se te žile raspružaju simo tamo po zemlji. Ako je zemlj dobro razdrobljena, one će žile lahko sebi naći hranu, ma ov bila i dosta u duboku. Onaj sloj zemlje, na komu se nalaze žile zove se mekota.

Oranjem vi svake godine prevrćete tu mekotu. Ako je on meka i duboka, biline će se bajno razvijati.

A u sada da vidimo, treba li duboko smrviti zemlju; kakv li ćemo mi imati korist iz duboka oranja zemlje. Jasno je, da ćemo mi dubokim oranjem povećati prostor zemlje, a da će s tako žile sve to bolje raspružiti, te više hrane usisati, a to jer će zrak i vlaga dublje prodrijeti.

Gdje vidite bilne bujne, dugačka i debela koriena, sudi uput da je ona zemlja dobro smrvljena. Kukavne biline, koje rasti u pliskoj zemlji! Bliede su; tanke su; imaju samo dvie ili tri niti što im služe za korien, koji nema nikakve krepkosti, te ga naj manje diete može lahko da izčupa.

Budi dakle preporučeno svakom težaku, sad kada počme orati svoje njive za ozim, neka ih prije dobro smrviti i razdrobi — pa ako je ljetos našeo 10 vriećah, do godine će gotovih dvadeset

Orudja pako kojimi se obavlja mrvljenje zemlje, vam su veoma dobro poznata. Ta tko od vas nema pluga i lopate? Tko nezna za branu i za grablje?

Gosp. List Daln.

Različite viesti.

* Carevinsko vieće otvorit će se dne 19. tek. mjes. Najvažnija stvar, koju će imat pretresati, bit će nagodba s Ugarskom.

* Naši Nemci neprestaju se protiviti obnovljenju austro-ugarske nagodbe, kako ju misle Magjari. Bečko gradsko zastupstvo jest proti njoj svečano protestiralo.

* Hrvatski sabor nastavio je svoje sjednice na Zvonimirovu, to jest, dne 9. tek.

* Što je nova sn ratlišta? Ništa, nego da se Srbi i Turci pripravljaju kao na odlučnu bitku. Srbom neprestaje dolaziti silna pomoć iz Rusije. Čolak Antie gleda, da dodje Turkom za ledja sa južno-zapadne strane. Crnogorci su se opet i opet pobili slavodobitno s Turci; Muktar-Paša je u najvećoj opasnosti. U ostalom govori se neprestano o miru, o primirju, o kongresu itd.; ali što će Turska, toga neće Ruska, a što Ruska, toga neće Turska i Magjari itd. To će natezanje dotle trajati, dokle se uže neprekine, a do toga može jako krzo doći.

* Turska zove u pomoć azijske narode. Svi arapski listovi u Indiji priobćuju proglas turske vlade, u kojem se Muhamedanci pozivlju, neka se dignu do zadnjega i priskoće u pomoć padišahovoj državi. On, glava muhamedanskoga vjerozakona, da je sada od nevjeraćah doveden u veliku stisku. „Saberite novce“, veli se u tom proglasu, „da suvjerci vaši u Evropi mogu sjeti glave nevjercem, koji su se usudili podići griješne svoje ruke proti vladaru, kojega nam je Allah dao za svjetovnoga i duhovnoga poglavara. Za njega morate vojevati i vi; njemu žrtvujte svoj imetak i svoje blagostanje. Ustanite, Moslemi!“

* Turski carigradski listovi izjavljuju svojim rođakom Magjarom najdublju zahvalnost za prijateljstvo, koje im izkazuju u ovoj prigodi, gdje su jih svi ostali evropejski narodi ostavili i na nje zamrzili. Ti listovi nude Magjarom tursko-magjarski savez, pak vele, da bi taj savez bio od preznamenite koristi za prosvjetu i napredak. Nam se čini, kao da čujemo, gdje se pogovaraju otrovnice zmiје, da bi krub bio mnogo tečniji, kad bi se solio otrovom.

* Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji. — M. č. g. Josip Jerala, plovac na Brdu je penzioniran; — č. g. Frane Peculić, dosadašnji duh. pomoćnik u Momianu, je premješten na Brdo kao upravitelj župe; — č. g. Anton Favento, kapitolski pomoćnik u Cittanovi, ide u mir; — č. g. Šiman Sfečić dosadašnji župe upravitelj u Momianu, ide u Cittanovu za kaptolskoga pomoćnika; — č. g. Anton Giacomini, do sada duh. pomoćnik u Oprtlju bi imenovan župe upraviteljem u Momianu; — č. g. Frane Comisso, mladomisnik, ide za duh. pomoćnika u Oprtalj.

Ték Novacah polag Borse u Trstu

od 1.—11 Oktobra 1876.

NOVCI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	—	—	—	—	—
Caraki dukati (cokini)	—	5.84	—	—	5.92	5.87	—	—	5.87	5.84	5.77	—	—	—	—	—
Napoleoni	—	9.82 $\frac{1}{2}$	10.4 $\frac{1}{2}$	9.94	9.87 $\frac{1}{2}$	9.89 $\frac{1}{2}$	9.88 $\frac{1}{2}$	—	9.86 $\frac{1}{2}$	9.86	9.67	—	—	—	—	—
Libre Ingleske	—	12.32	—	—	12.42	12.37	—	—	12.36	—	—	—	—	—	—	—
Srebro prid (aggio)	—	102.35	103.75	103.75	103.—	102.75	102.75	—	103.—	102.75	102.75	—	—	—	—	—